

DOMSTOLENS DOM (plenum)
den 27 april 2004 *

I mål C-159/02,

angående en begäran enligt protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, från House of Lords (Förenade kungariket), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Gregory Paul Turner

och

Felix Fareed Ismail Grovit,

Harada Ltd,

Changepoint SA,

angående tolkningen av ovannämnda konvention av den 27 september 1968 (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och

* Rättegångsspråk: engelska.

Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1, och, i ändrad lydelse, s. 77; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 26) och enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 43),

meddelar

DOMSTOLEN (plenum)

sammansatt av ordföranden V. Skouris, avdelningsordförandena P. Jann (referent), C. W. A. Timmermans, C. Gulmann, J. N. Cunha Rodrigues och A. Rosas samt domarna A. La Pergola, J.-P. Puissochet, R. Schintgen, N. Colneric och S. von Bahr,

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
justitiesekreterare: avdelningsdirektören L. Hewlett,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Felix Fared Ismail Grovit, Harada Ltd och Changepoint SA, genom R. Beynon, solicitor, och T. de La Mare, barrister,

- Förenade kungarikets regering, genom K. Manji, i egenskap av ombud, biträdd av S. Morris, QC,

- Tysklands regering, genom R. Wagner, i egenskap av ombud,

- Italiens regering, genom I.M. Braguglia, i egenskap av ombud, biträdd av O. Fiumara, vice avvocato generale dello Stato,

- Europeiska gemenskapernas kommission, genom C. O'Reilly och A.-M. Rouchaud-Joët, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 9 september 2003 av: Gregory Paul Turner, Förenade kungarikets regering, Felix Fareed Ismail Grovit, Harada Ltd, Changepoint SA och kommissionen,

och efter att den 20 november 2003 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 House of Lords har, genom beslut av den 13 december 2001 som inkom till domstolens kansli den 29 april 2002, i enlighet med protokollet av den 3 juni 1971 om domstolens tolkning av konventionen den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område ställt en fråga om tolkningen av denna konvention (EGT L 299, 1972, s. 32; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 30), i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde (EGT L 304, s. 1 och, i ändrad lydelse, s. 77; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 14), enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde (EGT L 388, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 26) och enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde (EGT L 285, s. 1; svensk utgåva, C 15, 1997, s. 43) (nedan kallad konventionen).

- 2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan å ena sidan Gregory Paul Turner och å andra sidan Felix Fareed Ismail Grovit, Harada Ltd (nedan kallat Harada) och Changepoint SA (nedan kallat Changepoint) angående uppsägningen av anställningsavtalet mellan Gregory Paul Turner och Harada.

Twisten i målet vid den nationella domstolen

- 3 Gregory Paul Turner är brittisk medborgare och bosatt i Förenade kungariket. År 1990 anställdes han som juridisk rådgivare åt en företagskoncern. Arbetsgivare var ett av företagen i denna företagskoncern.

- 4 Koncernen, som kallas Chequepoint Group, leds av Felix Fareed Ismail Grovit. Koncernens huvudsakliga verksamhetsföremål är att driva växlingskontor. I koncernen ingår flera bolag etablerade i olika länder, bland annat China Security Ltd (som var det bolag som ursprungligen anställde Gregory Paul Turner), Chequepoint UK Ltd (som övertog kontraktet med Gregory Paul Turner i slutet av år 1990), Harada (etablerat i Förenade kungariket) och Changepoint (etablerat i Spanien).

- 5 Gregory Paul Turner utförde sina arbetsuppgifter i London (Förenade kungariket). På Turners begäran beslutade emellertid arbetsgivaren i maj 1997 att förflytta honom till kontoret i Madrid (Spanien).

- 6 I november 1997 påbörjade Gregory Paul Turner sitt arbete i Madrid. Den 16 februari 1998 lämnade han in sin avskedsansökan till Harada, som var det bolag som han hade förflyttats till den 31 december 1997.

- 7 Den 2 mars 1998 väckte Gregory Paul Turner talan mot Harada vid Employment Tribunal i London. Han påstod att man hade försökt att involvera honom i olaglig verksamhet, vilket han ansåg motsvarade uppsägning utan saklig grund.

- 8 Employment Tribunal godtog inte Haradas invändning om rättegångshinder på grund av bristande behörighet. Domstolens beslut fastställdes efter överklagande. I sak förpliktade Employment Tribunal Harada att betala skadestånd till Turner.

- 9 Den 29 juli 1998 väckte Changepoint talan mot Gregory Paul Turner vid en domstol i första instans i Madrid. Turner delgavs stämningsansökan runt den 15 december 1998. Turner godtog inte delgivningen och gjorde gällande att den spanska domstolen inte var behörig att slita tvisten.
- 10 I det spanska målet yrkade Changepoint att Gregory Paul Turner skulle förpliktas att betala 85 miljoner ESP som ersättning för den skada som Turner genom sitt agerande i tjänsten hade vållat bolaget.
- 11 Med stöd av artikel 37.1 i Supreme Court Act 1981 yrkade Gregory Paul Turner den 18 december 1998 att High Court of Justice (England & Wales) vid vite skulle förbjuda Felix Fareed Ismail Grovit, Harada och Changepoint att vidhålla talan i Spanien. Den 22 december 1998 beviljade High Court åtgärden att gälla till dess annat förordnas. Den 24 februari 1999 beslutade rätten att inte förnya förbudet.
- 12 Gregory Paul Turner överklagade avgörandet till Court of Appeal (England & Wales). Den 28 maj 1999 förbjöd Court of Appeal svarandena att vidhålla sin talan i Spanien och att väcka talan i Spanien eller på annan ort mot Gregory Paul Turner med anledning av anställningsavtalet. I domskälen anförde Court of Appeal bland annat att rättegången i Spanien hade inletts i ond tro för att avskräcka Turner från att vidhålla sin talan vid Employment Tribunal.

- 13 Den 28 juni 1999 återkallade Changepoint sin talan vid den spanska domstolen, och bolaget följde därigenom avgörandet från Court of Appeal.

- 14 Felix Fareed Ismail Grovit, Harada och Changepoint överklagade avgörandet till House of Lords. De gjorde därvid huvudsakligen gällande att de engelska domstolarna inte är behöriga att förbjuda att talan vidhålles vid utländska domstolar som omfattas av konventionen.

Begäran om förhandsavgörande och tolkningsfrågan

- 15 Av begäran om förhandsavgörande framgår att Court of Appeal i det nationella målet ansett sig ha rätt att meddela förbudet inte på grund av att Court of Appeal gör anspråk på att bestämma en utländsk domstols behörighet, utan på grund av att den person som förbudet riktas till personligen omfattas av de engelska domstolarnas behörighet.

- 16 I begäran om förhandsavgörande anges vidare att ett sådant förbud som det som Court of Appeal förordnade om inte har något avseende på den utländska domstolens behörighet. I stället gör Court of Appeal därvid en bedömning av det agerande som den berörda personen uppvisar genom att utnyttja denna behörighet. Eftersom ett sådant förbud indirekt påverkar rättegången vid den utländska domstolen, kan ett yrkande därom emellertid endast bifallas om sökanden styrker att det finns ett uppenbart och tvingande intresse att skydda ett förfarande i England.

17 Av begäran om förhandsavgörande framgår att Court of Appeal i det nationella målet utövade sin behörighet att förordna om förbud huvudsakligen på grundval av följande omständigheter:

— Sökanden var part i ett mål anhängiggjort i England.

— Svarandena väckte talan i ond tro mot sökanden i ett annat land med avsikt att föra denna talan för att hindra eller försvåra handläggningen av det i England anhängiggjorda målet.

— Court of Appeal ansåg att det var nödvändigt att gentemot svarandena meddela ett förbud för att skydda sökandens berättigade intresse avseende det engelska domstolsförfarandet.

18 Eftersom House of Lords ansåg att målet rörde en fråga om hur konventionen skall tolkas, beslutade rätten att vilandeförklara målet och att ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Är det oförenligt med konventionen den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (som Förenade kungariket därefter anslutit sig till), att domstolar i Förenade kungariket meddelar förbud för svarande som hotar att väcka eller vidhålla en talan vid

domstolarna i en annan konventionsstat då dessa svarande handlar i ond tro med avsikt att hindra handläggningen av ett mål som anhängiggjorts vid engelska domstolar?”

Bedömningen av tolkningsfrågan

- 19 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida konventionen utgör hinder för en domstol i en konventionsstat att förbjuda en part i ett vid domstolen anhängiggjort mål att väcka eller vidhålla en talan vid en domstol i en annan konventionsstat, även då denna part handlar i ond tro med avsikt att hindra handläggningen av det redan anhängiggjorda målet.

Yttranden som har inkommit till domstolen

- 20 Svarandena i målet vid den nationella domstolen, den tyska regeringen, den italienska regeringen och kommissionen har gjort gällande följande. Det strider mot konventionen att meddela ett sådant förbud som det som är föremål för prövning i målet vid den nationella domstolen. Genom konventionen införs ett fullständigt system med behörighetsregler. Varje domstol kan endast avgöra huruvida den är behörig utifrån dessa regler, men den får inte uttala sig i frågan om huruvida en domstol i en annan konventionsstat är behörig. För det fall en domstol meddelar ett förbud, innebär det att domstolen tillerkänner sig själv exklusiv behörighet och fråntar domstolen i en annan konventionsstat möjligheten att pröva sin behörighet. Därigenom skulle principen om ömsesidigt samarbete, som utgör grunden för konventionen, omintetgöras.

- 21 Gregory Paul Turner och Förenade kungarikets regering har först gjort gällande att tolkningsfrågan endast avser förbud som meddelas på grund av rättegångsmissbruk och som riktas till svarande som handlar i ond tro med avsikt att hindra handläggningen av ett mål som anhängiggjorts vid en engelsk domstol. Eftersom syftet är att säkerställa att rättegången vid den engelska domstolen kan genomföras störningsfritt, är det endast den engelska domstolen som kan avgöra huruvida svarandens agerande inverkar menligt på eller riskerar rättegångens störningsfria genomförande.
- 22 I likhet med House of Lords har Gregory Paul Turner och Förenade kungarikets regering betonat att ifrågavarande förbud inte innebär att det därigenom görs någon bedömning av den utländska domstolens behörighet. Förbuden skall anses utgöra processuella handläggningsåtgärder. Med hänvisning till domen av den 17 november 1998 i mål C-391/95, Van Uden (REG 1998, s. I-7091), har Turner och Förenade kungarikets regering gjort gällande att det i konventionen inte föreskrivs några begränsningar av vilka processuella handläggningsåtgärder som kan vidtas av en domstol i en konventionsstat, då denna domstol är behörig enligt konventionen att i sak slita tvisten.
- 23 Gregory Paul Turner och Förenade kungarikets regering har slutligen gjort gällande att ett förbud kan bidra till att syftet med konventionen uppnås, nämligen att minimera risken för motstridiga avgöranden och undvika flera förfaranden.

Domstolens svar

- 24 Konventionen bygger på principen att konventionsstaterna har ömsesidigt förtroende för varandras rättssystem och rättsliga institutioner. Det är med detta

ömsesidiga förtroende som grund som det genom konventionen har inrättats ett tvingande regelverk om behörighet som alla domstolar inom dess tillämpningsområde skall iakttä. Det är även detta förtroende som möjliggör för konventionsstaterna att avstå från sina interna bestämmelser om erkännande och verkställighet av utländska domar till förmån för ett förenklat förfarande för erkännande och verkställighet (dom av den 9 december 2003 i mål C-116/02, Gasser, REG 2003, s. I-14693, punkt 72).

- 25 Det följer av denna princip om ömsesidigt förtroende att inom ramen för konventionens tillämpningsområde kan behörighetsbestämmelserna i konventionen, som gäller för samtliga domstolar i konventionsstaterna, tolkas och tillämpas av varje domstol under samma förutsättningar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 27 juni 1991 i mål C-351/89, Overseas Union Insurance m.fl., REG 1991, s. I-3317, punkt 23, och domen i det ovannämnda målet Gasser, punkt 48).
- 26 Bortsett från vissa begränsade undantag i artikel 28 första stycket i konventionen som endast avser erkännande eller verkställighet och som bara avser vissa särskilda eller exklusiva behörighetsregler utan relevans för målet vid den nationella domstolen, är det enligt konventionen inte tillåtet att en domstol kontrollerar huruvida en domstol i en annan konventionsstat är behörig (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Overseas Union Insurance m.fl., punkt 24).
- 27 Att en domstol vid vite förbjuder en part att väcka eller vidhålla en talan vid en utländsk domstol inverkar emellertid menligt på den utländska domstolens behörighet att slita tvisten. I och med att sökanden förbjuds att väcka talan vid

utländsk domstol, görs ett ingrepp i den utländska domstolens behörighet. Detta ingrepp är i sig oförenligt med konventionens regelverk.

- 28 Trots de uppgifter som lämnats av House of Lords och till skillnad från vad som gjorts gällande av Gregory Paul Turner och Förenade kungarikets regering, finner domstolen att detta ingrepp varken kan motiveras med att det endast innebär ett indirekt ingrepp i den utländska domstolens behörighet eller med att syftet är att förhindra rättegångsmissbruk från svaranden i målet vid den nationella domstolen. Eftersom svaranden klandras för att ha utnyttjat behörigheten för en domstol i en annan konventionsstat, innebär bedömningen huruvida detta beteende utgör missbruk en bedömning av i vilken mån det är relevant att väcka talan vid en domstol i en annan medlemsstat. En sådan bedömning strider emellertid mot principen om ömsesidigt förtroende som, vilket erinrats om i punkterna 23–25 i denna dom, ligger till grund för konventionen. Enligt denna princip får en domstol, förutom i vissa särskilda fall som inte är tillämpliga i målet vid den nationella domstolen, inte pröva huruvida en domstol i en annan konventionsstat är behörig att slita en tvist.

- 29 Det har gjorts gällande att ett förbud kan anses vara en processuell handlägningsåtgärd som vidtas för att säkerställa att rättegången vid den domstol som meddelar förbudet kan genomföras störningsfritt, och att denna åtgärd endast omfattas av nationell rätt. Även om det antas att så är fallet, får tillämpningen av nationella processuella regler inte inverka menligt på konventionens ändamålsenliga verkan (dom av den 15 maj 1990 i mål C-365/88, Hagen, REG 1990, s. I-1845, punkt 20). Detta är emellertid fallet när det gäller förbud som det som är föremål för prövning i detta mål som, vilket slagits fast i punkt 27 i denna dom, innebär att tillämpningen av konventionens behörighetsregler begränsas.

- 30 Det har även gjorts gällande att förbud kan bidra till att syftet med konventionen uppnås, nämligen att minimera risken för motstridiga avgöranden och undvika flera förfaranden rörande samma sak. Domstolen godtar inte detta argument. Om en sådan åtgärd vidtas, går den ändamålsenliga verkan av konventionens speciella mekanismer i fråga om litispensens och mål som har samband med varandra förlorad. Dylika åtgärder kan vidare leda till att konfliktsituationer uppkommer beträffande vilka konventionen inte innehåller några bestämmelser. Det kan nämligen inte uteslutas att en domstol i en konventionsstat meddelar ett avgörande trots att ett förbud meddelats i en annan konventionsstat. Likaledes kan det inte uteslutas att motstridiga förbud meddelas av domstolarna i två konventionsstater där dylika åtgärder är tillåtna.
- 31 Tolkningsfrågan skall således besvaras på följande sätt. Konventionen skall tolkas så, att den utgör hinder för en domstol i en konventionsstat att förbjuda en part i ett vid domstolen anhängiggjort mål att väcka eller vidhålla en talan vid en domstol i en annan konventionsstat, även då denna part handlar i ond tro med avsikt att hindra handläggningen av det redan anhängiggjorda målet.

Rättegångskostnader

- 32 De kostnader som har förorsakats Förenade kungarikets regering, den tyska regeringen, den italienska regeringen och kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (plenum)

— angående den fråga som genom beslut av den 13 december 2001 har ställts av House of Lords — följande dom:

Konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område, i dess lydelse enligt konventionen av den 9 oktober 1978 om Konungariket Danmarks, Irlands och Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands tillträde, enligt konventionen av den 25 oktober 1982 om Republiken Greklands tillträde och enligt konventionen av den 26 maj 1989 om Konungariket Spaniens och Republiken Portugals tillträde, skall tolkas så att den utgör hinder för en domstol i en konventionsstat att förbjuda en part i ett vid domstolen anhängiggjort mål att väcka eller vidhålla

en talan vid en domstol i en annan konventionsstat, även då denna part handlar i ond tro med avsikt att hindra handläggningen av det redan anhängiggjorda målet.

Skouris	Jann	Timmermans
Gulmann	Cunha Rodrigues	Rosas
La Pergola	Puissochet	Schintgen
Colneric		von Bahr

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 27 april 2004.

R. Grass

Justitiesekreterare

V. Skouris

Ordförande